ชาว- ในภาษาไทย

ดำรงค์ นันทผาสุข

คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ประเทศไทย

nuntapasuk.d@gmail.com

บทความวิจัย
รับบทความ: 26 พฤษภาคม 2566
แก้ไขบทความ: 7 สิงหาคม 2566
ตอบรับ: 11 สิงหาคม 2566

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความหมายของคำประสานที่ขึ้นต้นด้วย ชาว- ข้อมูลของคำประสาน ชาว- รวบรวมจาก 4 แหล่งข้อมูล ได้แก่ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 พจนานุกรมฉบับมติชน พ.ศ. 2547 คลังคำ และคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ (Thai National Corpus) ผลการศึกษาพบว่าความหมายของคำประสาน ชาว- แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มคนที่มีเชื้อชาติเดียวกัน 2. กลุ่มคนที่อยู่ในถิ่นฐานเดียวกัน 3. กลุ่มคนที่ประกอบอาชีพอย่างเดียวกัน 4. กลุ่มคนที่นับถือศาสนาร่วมกัน 5. กลุ่มคนที่อยู่ในแวดวงเดียวกัน และ 6. กลุ่มความหมายอื่น นอกจากนี้คำประสาน ชาว- เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย การซ้อนทับของความหมาย และการสร้างคำใหม่

คำสำคัญ คำประสาน การสร้างคำ หน่วยคำไม่อิสระ อรรถศาสตร์ คลังข้อมูล

Chaaw- in the Thai Language

Dumrong Nuntapasuk

Abstract

This article aims to analyze the meaning of the complex word "[Chaaw-]." The investigation draws on data from four sources: the 2011 Royal Institute Dictionary, the 2004 Matichon Dictionary, the Khlang Kham, and the National Thai Corpus. The results of the study revealed that the signification of the complex word "[Chaaw-]" can be categorized into six groups: 1) A group of people who share the same ethnicity, 2) A group of people residing within the same area, 3) A group of individuals engaged in similar occupations, 4) A group of people united by a common religious belief, 5) A group of people facing the same circumstances, and 6) Other meanings. Additionally, the word undergoes change, overlap, and formation.

Keywords: complex word, word formation, bound morpheme, semantics, corpus

Faculty of Humanities and Social Sciences
Mahasarakham University
Thailand

nuntapasuk.d@gmail.com

Research Article
Received: 26 May 2023
Revised: 7 August 2023
Accepted: 11 August 2023

1. บทนำ

คำถามยอดนิยมเปิดบทสนทนาในบทเรียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติคำถามหนึ่งที่ว่า “คุณเป็น**ชาวอะไร**” เป็นคำถามที่มุ่งเน้นคำตอบของผู้เรียนว่าตนเองเป็นคนเชื้อชาติอะไร แต่คำถามนี้อาจมีคำตอบมากกว่าเชื้อชาติ เช่น ชาวนา ชาวสีรุ้ง ชาวธรรมศาสตร์ คำที่ขึ้นต้นด้วย ชาว- มีคำใดบ้างที่สามารถบรรยายได้ว่า “คุณเป็น**ชาวอะไร**”

อุปกิตศิลปสาร, พระยา (2546, น. 61-62) จำแนกคำที่สร้างขึ้นจากการประสมคำมูล ชาว- กับคำมูลอื่นเป็นคำประสมชนิดหนึ่ง คือ คำประสมที่ย่อใจความของคำดังเช่น ชาววัง ย่อมาจาก คนอยู่ในวัง แต่คำว่า ชาว ไม่สามารถแยกใช้เป็นคำเดี่ยว แตกต่างกับการจำแนกคำเหล่านี้ของสุนันท์ อัญชลีนุกูล (2556, น. 56-59) ซึ่งได้จำแนกคำเหล่านี้เป็นคำผสานไม่ใช่คำประสม คำผสาน หมายถึง คำที่ประกอบขึ้นจากหน่วยคำอย่างน้อย 2 หน่วย ซึ่งหน่วยคำอย่างน้อย 1 หน่วย ต้องเป็นหน่วยคำไม่อิสระ หน่วยคำ ชาว- วิเคราะห์เป็นหน่วยคำไม่อิสระเนื่องจากไม่สามารถปรากฏตามลำพังได้ ดังนั้นคำที่สร้างขึ้นใหม่จากหน่วยคำไม่อิสระ ชาว- จึงเป็นคำผสานหรือคำประสาน กาญจนา นาคสกุล และ วิรุฬห์รัตน์ ไฉนงุ้น (2547, น. 32-56) และสำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2560, น. 96-97) อธิบายเพิ่มเติมว่า หน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ทำหน้าที่เป็นหน่วยคำเติม มีความหมายคงที่ หมายถึง คนที่อยู่ในที่นั้น ประกอบอาชีพนั้น สังกัดสถาบันนั้น หรือเป็นคนชาตินั้น ส่วนประกอบของคำประสานที่ปรากฏหลังหน่วยคำเติม ชาว- เป็นหน่วยที่แสดงความหมายหลักเรียกว่าหน่วยฐาน หน่วยฐานอาจเป็นหน่วยคำไม่อิสระ หน่วยคำอิสระ คำประสม คำซ้อน คำสมาส หรือกลุ่มคำก็ได้ สรุปได้ว่า**คำประสานที่ขึ้นต้นด้วย ชาว- มีส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ หน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ประกอบกับหน่วยฐานที่สามารถเป็นหน่วยคำ คำ หรือกลุ่มคำ ในบทความวิจัยนี้จะใช้ “คำประสาน ชาว-” แทนคำประสานที่ขึ้นต้นด้วย ชาว- เพื่อความกระชับทางการเขียน**

คำประสาน ชาว- ในสมัยสุโขทัยยังคงใช้ต่อเนื่องถึงปัจจุบันและมีความหมายไม่แตกต่างกับภาษาไทยปัจจุบันมี 1 คำ คือ ชาวเมือง ส่วนคำประสาน ชาว- ที่เกิดการสูญศัพท์มี 4 คำ ได้แก่ ชาวเจ้า ชาวเรา ชาวครัว ชาวเจ้าขุนมูลนายไพร่ไทย เช่นเดียวกับคำประสาน ชาว- ในสมัยอยุธยาที่ยังคงใช้ต่อเนื่องถึงปัจจุบันและมีความหมายไม่แตกต่างกับภาษาไทยปัจจุบันมี 10 คำ ได้แก่ ชาวเมือง ชาวบ้าน ชาวเรือ ชาวนา ชาวป่า ชาววัง ชาวกรุง ชาวประมง ชาวนิคม ชาวชนบท และคำประสาน ชาว- ที่เกิดการสูญศัพท์ มี 7 คำ ได้แก่ ชาวแสง ชาวนาลิกา ชาวสมุหตำรวจ ชาวส่วย ชาวพระกัลปนา ชาวสำเภา ชาวเชิงกุฎีศิลบาลทานพระกัลปนา ดังนั้น **คำประสาน ชาว- ในสมัยสุโขทัยและอยุธยามีทั้งคำที่ยังคงใช้อยู่ในภาษาไทยปัจจุบันและคำที่เลิกใช้** (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, 2530, น. 297-301; เบ็ญจมาศ บางอ้น, 2529, น. 293-298)

คำประสาน ชาว- ในสมัยรัชกาลที่ 4 จนถึงสมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ยังคงใช้ต่อเนื่องถึงปัจจุบันและมีความหมายไม่แตกต่างกับภาษาไทยปัจจุบัน ไม่เกิดการสูญคำ นอกจากนี้ **ลินดา วิชาดากุล ตั้งข้อสังเกตว่า คำประสาน ชาว- ชนิดหน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ประกอบกับหน่วยคำอิสระที่ย่อความหมายให้สั้นลงมีเป็นจำนวนมากในข้อมูลที่ศึกษา** (ลินดา วิชาดากุล, 2528, น. 145-148)

พจนานุกรมฉบับมติชน พ.ศ. 2547 ให้นิยาม ชาว- คือ กลุ่มคนที่มีลักษณะร่วมอย่างใดอย่างหนึ่ง ส่วนพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้นิยามคำว่า ชาว มี 5 ความหมายย่อย ได้แก่ 1. กลุ่มคนที่มีเชื้อชาติเดียวกัน 2. กลุ่มคนที่อยู่ในถิ่นฐานเดียวกัน 3. กลุ่มคนที่ประกอบอาชีพอย่างเดียวกัน 4. กลุ่มคนที่นับถือศาสนาร่วมกัน 5. กลุ่มคนที่อยู่ในแวดวงเดียวกัน นววรรณ พันธุเมธา (2559, น. 417, 447, 448, 455, 954, 957) จัดกลุ่มความหมายของคำประสาน ชาว- ไว้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

1. **กลุ่มมนุษย์กับมนุษย์** แบ่งเป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่

1.1 การสืบเชื้อสาย มีกลุ่มความหมายย่อย คือ ชายหญิงที่ผิดเพศ

1.2 การรวมกลุ่ม มีกลุ่มความหมายย่อย ได้แก่

1.2.1 ผู้อยู่ในบ้านเมือง

1.2.2 คำเรียกชนชาติต่าง ๆ

1.2.3 ผู้หญิงในวัง

2. **กลุ่มมนุษย์กับสรรพสิ่ง มนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งเหนือธรรมชาติ** แบ่งเป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่

2.1 มนุษย์กับพืช มีกลุ่มความหมายย่อย คือ ผู้เพาะปลูกและผู้พิทักษ์ป่า

2.2 มนุษย์กับสัตว์ มีกลุ่มความหมายย่อย คือ ผู้จับสัตว์ เลี้ยงสัตว์ และรักษาสัตว์

เมื่อเปรียบเทียบกับการจัดกลุ่มความหมายของนักวิชาการทั้ง 3 กลุ่ม สรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

การจัดกลุ่มความหมายตามพจนานุกรมฉบับมติชน พ.ศ. 2547 พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 และ คลังคำ พ.ศ.2559

พจนานุกรมฉบับ มติชน พ.ศ. 2547	**พจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ**. 2554	**คลังคำ พ.ศ**. 2559
กลุ่มคนที่มีลักษณะร่วมอย่างใดอย่างหนึ่ง	กลุ่มคนที่มีเชื้อชาติเดียวกัน	คำเรียกชนชาติต่าง ๆ
	กลุ่มคนที่อยู่ในถิ่นฐานเดียวกัน	ผู้หญิงในวัง
		ผู้อยู่ในบ้านเมือง

ตารางที่ 1

การจัดกลุ่มความหมายตามพจนานุกรมฉบับมติชน พ.ศ. 2547 พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 และ คลังคำ พ.ศ.2559 (ต่อ)

พจนานุกรมฉบับมติชน พ.ศ. 2547	**พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.** 2554	**คลังคำ พ.ศ.** 2559
	กลุ่มคนที่ประกอบอาชีพอย่างเดียวกัน	ผู้เพาะปลูกและผู้พิทักษ์ป่า
		ผู้จับสัตว์ เลี้ยงสัตว์และรักษาสัตว์
	กลุ่มคนที่นับถือศาสนาร่วมกัน	
	กลุ่มคนที่อยู่ในแวดวงเดียวกัน	ชายหญิงที่ผิดเพศ

ข้อมูลในตารางแสดงให้เห็นว่านิยามของ ชาว- ที่ตรงกันคือ กลุ่มคนที่ต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน ตามนิยามของพจนานุกรมฉบับมติชน พ.ศ. 2547 ที่ให้ความหมายกว้างที่สุด แต่เมื่อจำแนกกลุ่มความหมายย่อยตามคลังคำและพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 พบว่าพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 จำแนกกลุ่มความหมายย่อยของ ชาว- ครอบคลุมกลุ่มความหมายย่อย 6 กลุ่ม ที่จำแนกไว้ในคลังคำ ส่วนคลังคำไม่ได้จำแนกกลุ่มความหมายย่อย “กลุ่มคนที่นับถือศาสนาร่วมกัน”

ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมเรื่องคำประสาน ชาว- และความหมายของคำประสาน ชาว- สรุปได้ว่า ชาว- เป็นหน่วยคำไม่อิสระสามารถประกอบกับหน่วยฐานซึ่งสามารถเป็นหน่วยคำ คำ หรือกลุ่มคำก็ได้ จึงเรียกว่าคำผสานหรือคำประสาน คำประสาน ชาว- มีในภาษาไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบันและพบมากขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา หน่วยคำ ชาว- จำแนกความหมายย่อย

5 ความหมาย ได้แก่ 1. กลุ่มคนที่มีเชื้อชาติเดียวกัน 2. กลุ่มคนที่อยู่ในถิ่นฐานเดียวกัน 3. กลุ่มคนที่ประกอบอาชีพอย่างเดียวกัน 4. กลุ่มคนที่นับถือศาสนาร่วมกัน 5. กลุ่มคนที่อยู่ในแวดวงเดียวกัน แต่เมื่อค้นคืนคำประสาน ชาว- จากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติพบคำที่น่าสนใจ ได้แก่ ชาวหอยมือเสือ ชาวสวรรค์ ชาวดาวแอนเจล่า ไม่ได้กล่าวถึงกลุ่มคน หรือชาวมนุษย์ ดังนั้นคำถามของการศึกษาครั้งนี้คือ คำประสาน ชาว- ในภาษาไทยมีความหมายใดบ้างและสามารถจัดกลุ่มความหมายได้กี่กลุ่ม

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อวิเคราะห์ความหมายของคำประสาน ชาว-

3. วิธีการศึกษา

ข้อมูลคำประสาน ชาว- รวบรวมจาก 4 แหล่งข้อมูล ได้แก่ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 พจนานุกรมฉบับมติชน พ.ศ. 2547 คลังคำ และคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ (Thai National Corpus) ของภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติสุ่มตัวอย่างจาก 5 กลุ่มข้อมูลย่อย ได้แก่ ข้อมูลกลุ่มบันเทิงคดี 1,000 ตัวอย่าง ข้อมูลกลุ่มหนังสือพิมพ์ 1,000 ตัวอย่าง ข้อมูลกลุ่มเบ็ดเตล็ด 1,000 ตัวอย่าง และข้อมูลในภาพรวมที่ค้นคืนจากข้อมูลทุกกลุ่มในคลังข้อมูล 1,000 ตัวอย่าง

เมื่อรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อย ตัดข้อมูลที่ซ้ำกันออก วิเคราะห์โครงสร้างทางความหมายและจำแนกข้อมูลตามกลุ่มความหมาย 6 กลุ่ม ตามที่ได้สังเคราะห์ไว้ในบทนำ ได้แก่ 1. กลุ่มคนที่มีเชื้อชาติเดียวกัน 2. กลุ่มคนที่อยู่ในถิ่นฐานเดียวกัน 3. กลุ่มคนที่ประกอบอาชีพอย่างเดียวกัน 4. กลุ่มคนที่นับถือศาสนาร่วมกัน 5. กลุ่มคน

ที่อยู่ในแวดวงเดียวกัน 6. กลุ่มความหมายอื่น สรุปผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา

4. ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์คำประสาน ชาว- จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 พจนานุกรมฉบับมติชน พ.ศ. 2547 คลังคำ และคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ เมื่อวิเคราะห์ตามโครงสร้างความหมายพบว่าคำประสาน ชาว- มี 2 กลุ่มโครงสร้าง ได้แก่ 1. โครงสร้างรูปแบบพื้นฐาน คือ หน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ประสานกับหน่วยฐาน 1 หน่วย ตัวอย่างคำ ชาวบ้าน (ชาว + บ้าน) ชาวสวน (ชาว + สวน) ชาวไร่ (ชาว + ไร่) 2. โครงสร้างรูปแบบผสม คือหน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ประสานกับหน่วยฐานตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไป ตัวอย่างคำ ชาวอเมริกันผิวดำ (ชาว + อเมริกัน + ผิวดำ) ชาวมุสลิมโรฮิงญา (ชาว + มุสลิม + โรฮิงญา) ชาวมอญพระประแดง (ชาว+มอญ+พระประแดง) ส่วนผลการวิเคราะห์คำประสาน ชาว- ตามกลุ่มความหมาย 6 กลุ่ม ดังนี้

4.1 กลุ่มคนที่มีเชื้อชาติเดียวกัน

คำประสาน ชาว- หมายถึง กลุ่มคนที่มีเชื้อชาติเดียวกัน สามารถแบ่งกลุ่มย่อยตามความหมายหน่วยฐานได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ชาว + ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์

คำประสานที่ประกอบด้วย หน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ประกอบกับหน่วยฐานที่เป็นชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ ตัวอย่างคำ ชาวอุยกูร์ ชาวฮั่น ชาวเมารี ชาวไทพวน ชาวไตใหญ่ ชาวรามัญ ชาวมอญ ชาวขอม ชาวยิว ชาวอาหรับ

รูปแบบที่ 2 ชาว + ชื่อประเทศ

คำประสานที่ประกอบด้วย หน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ประกอบกับหน่วยฐานที่เป็นชื่อประเทศหรือสมญานามประเทศ ตัวอย่างคำ ชาวจีน ชาวไทย ชาวเกาหลี ชาวญี่ปุ่น ชาวโสมขาว ชาวอาทิตย์อุทัย ชาวเมืองปลาดิบ ชาวปลาดิบ

รูปแบบที่ 3 ชาว + ลักษณะบางประการที่บ่งบอกเชื้อชาติ

คำประสานที่ประกอบด้วย หน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ประกอบกับหน่วยฐานที่เป็นลักษณะบางประการที่บ่งบอกเชื้อชาติ ตัวอย่างคำ ชาวผิวดำ ชาวผิวขาว ชาวพื้นเมือง ชาวอาณานิคม ชาวเผ่า ชาวท้องถิ่น

นอกจากนี้ยังพบรูปแบบผสมเพื่อระบุกลุ่มคนที่มีเชื้อชาติเดียวกันที่เฉพาะเจาะจง หรือใช้แยกย่อยกลุ่มคนที่มีเชื้อชาติเดียวกันออกเป็นกลุ่มย่อย โดยมีรูปแบบ ดังนี้

รูปแบบผสมที่ 1 ชาว + ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์/ชื่อประเทศ + ลักษณะบางประการที่บ่งบอกเชื้อชาติ

คำประสานที่ประกอบด้วย หน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ประกอบกับหน่วยฐานที่เป็นชื่อประเทศหรือสมญานามประเทศประสมกับลักษณะบางประการที่บ่งบอกเชื้อชาติ ตัวอย่างคำ ชาวอเมริกันผิวดำ ชาวแองโกลอเมริกันผิวขาว ชาวอินเดียพื้นเมือง

รูปแบบผสมที่ 2 ชาว + ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์/ชื่อประเทศ + ถิ่นที่อยู่

คำประสานที่ประกอบด้วย หน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ประกอบกับหน่วยฐานที่เป็นชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ ชื่อประเทศประสมกับถิ่นที่อยู่ ตัวอย่างคำ ชาวไทยภูเขา ชาวจีนในสยาม ชาวจีนโพ้นทะเล ชาวมอญพระประแดง

4.2 กลุ่มคนที่อยู่ในถิ่นฐานเดียวกัน

คำประสาน ชาว- หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ในถิ่นฐานเดียวกัน สามารถแบ่งกลุ่มย่อยตามความหมายหน่วยฐานได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ชาว + พื้นที่ทางภูมิศาสตร์/รัฐศาสตร์

คำประสานที่ประกอบด้วย หน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ประกอบกับหน่วยฐานที่เป็นพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ตัวอย่างคำ ชาวโลก ชาวพื้นราบ ชาวเขาสูง ชาวเกาะ ชาวน้ำ ชาวบก ชาวเล ชาวดิน ชาวทุ่ง พื้นที่ทางภูมิศาสตร์รวมถึงชื่อทวีป ประเทศ เมือง จนถึงชุมชนขนาดเล็ก ตัวอย่างคำ ชาวเอเชีย ชาวยุโรป ชาวญี่ปุ่น ชาวเกียวโต ชาวแปดริ้ว ชาวหัวหิน ชาวลุ่มน้ำสงครามตอนล่าง ชาวชุมชนแพร่ง ชาวตลาดหัวรอ ชาวตลาดฝั่งวังกระโจม ส่วนพื้นที่ทางรัฐศาสตร์หมายถึงชื่อพื้นที่เกิดการรวมกลุ่มและแบ่งเขตปกครอง ตัวอย่างคำ ชาวเมืองโบราณ ชาวเมือง ชาวกรุง ชาวชนบท ชาวเมืองหลวง ชาวพระนคร

รูปแบบที่ 2 ชาว + สิ่งปลูกสร้างที่อยู่อาศัยของกลุ่มคน

คำประสานที่ประกอบด้วย หน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ประกอบกับหน่วยฐานที่เป็นสถานที่อยู่อาศัยของกลุ่มคน ตัวอย่างคำ ชาวเรือแพ ชาวเรือ ชาวแพริมน้ำ ชาวหอ ชาวแคมป์ ชาวบ้านร้านช่อง ชาวบ้านร้านตลาด ชาวบ้านร้านถิ่น

รูปแบบที่ 3 ชาว + ชื่อทิศทาง

คำประสานที่ประกอบด้วย หน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ประกอบกับหน่วยฐานที่เป็นชื่อทิศทาง ข้อมูลกลุ่มนี้เป็นข้อมูลที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ชาวใต้ ชาวปักษ์ใต้ ชาวเหนือ ชาวภาคกลาง ชาวภาคอื่น ๆ ชาวอีสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ) หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตามทิศทางนั้น โดยยึดศูนย์กลางที่กรุงเทพฯ ขอบเขตของพื้นที่อยู่ในเขตแดนประเทศไทย แต่คำว่า ชาวใต้ เมื่อปรากฏในเอกสารภาษาไทยถิ่นเหนือ หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทางทิศใต้ของอาณาจักรล้านนา โดยยึดศูนย์กลางที่อาณาจักรล้านนา

กลุ่มที่ 2 ชาวตะวันออก ชาวตะวันตก ชาวอุษาคเนย์ (ตะวันออกเฉียงใต้) ชาวตะวันออกกลาง ไม่ได้หมายถึงกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตามทิศทางนั้นในเขตแดนประเทศไทย ไม่ได้เรียกกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี

ตราด สระแก้ว ปราจีนบุรี ว่าชาวตะวันออก แต่เรียกว่า ชาวภาคตะวันออก ส่วนคำว่า ชาวตะวันออก หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในประเทศจีน ญี่ปุ่น เกาหลี ชาวตะวันตก หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยในทวีปยุโรป ทวีปอเมริกา ชาวอุษาคเนย์ (ตะวันออกเฉียงใต้) หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และชาวตะวันออกกลาง หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เอเชียกลาง ดังนั้นชาวตะวันออก ชาวตะวันตก ชาวอุษาคเนย์ (ตะวันออกเฉียงใต้) และชาวตะวันออกกลาง หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตามทิศทางนั้นตามการแบ่งภูมิภาคโลก ไม่ยึดศูนย์กลางที่กรุงเทพฯ

กลุ่มที่ 3 ชาวนอก มีความหมาย 2 ความหมายคือ 1. กลุ่มคนที่มาจากนอกเมือง กลุ่มคนที่อยู่ต่างเมือง และ 2. กลุ่มคนไทยที่อาศัยอยู่ปักษ์ใต้ ความหมายนี้ในบริบทของเอกสารโบราณ ชาวนอกในความหมายที่ 2 ทับซ้อนกับกลุ่มความหมาย กลุ่มคนที่มีเชื้อชาติเดียวกัน

4.3 กลุ่มคนที่ประกอบอาชีพอย่างเดียวกัน

คำประสาน ชาว- หมายถึง กลุ่มคนที่ประกอบอาชีพอย่างเดียวกัน สามารถแบ่งกลุ่มย่อยตามความหมายหน่วยฐานได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ชาว + สถานที่ใช้ประกอบอาชีพ

คำประสานที่ประกอบด้วย หน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ประกอบกับหน่วยฐานที่เป็นสถานที่ใช้ประกอบอาชีพ ตัวอย่างคำ ชาวไร่ ชาวสวน ชาวนา ชาวตลาด ชาวเหมือง ชาวสหกรณ์ ชาวออฟฟิศ ชาวเรือ ชาวเรือประมง ชาวตังเก ยังพบรูปแบบผสมที่มีความหมายเจาะจงอาชีพนั้น ตัวอย่างคำ ชาวสวนปาล์มน้ำมัน ชาวสวนมะลิ ชาวฟาร์มหมู ชาวเหมืองแร่

รูปแบบที่ 2 ชาว + ชื่ออาชีพ

คำประสานที่ประกอบด้วย หน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ประกอบกับหน่วยฐานที่เป็นชื่ออาชีพ ตัวอย่างคำ ชาวครูประชาบาล ชาวประมง ชาวขุนสมุทร

นอกจากนี้ยังมีคำประสาน ชาว- เป็นชื่อตำแหน่งพนักงานหน้าที่ต่าง ๆ ในราชสำนัก ตัวอย่างคำ ชาวครัว ชาวห้องคาว ชาวที่ ชาวม่าน ชาวแม่ ชาววิเสท ชาวดุริยางค์ ชาวบันเทิง

4.4 กลุ่มคนที่นับถือศาสนาร่วมกัน

คำประสาน ชาว- หมายถึง กลุ่มคนที่นับถือศาสนาร่วมกัน จำแนกได้ 1 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ชาว + ชื่อศาสนา/นิกาย

คำประสานที่ประกอบด้วย หน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ประกอบกับหน่วยฐานที่เป็นชื่อศาสนาหรือนิกายในศาสนา ตัวอย่างคำ ชาวพุทธ ชาวคริสต์ ชาวคาทอลิก ชาวโปรแตสแตนท์ ชาวคริสตัง ชาวอิสลาม ชาวมุสลิม ชาวสุหนี่ ชาวซิกข์ ชาวฮินดู

นอกจากนี้ยังพบรูปแบบผสมเพื่อระบุกลุ่มคนที่นับถือศาสนาร่วมกันที่เฉพาะเจาะจง หรือใช้แยกย่อยกลุ่มคนที่นับถือศาสนาร่วมกันออกเป็นกลุ่มย่อย โดยมีรูปแบบ ดังนี้

รูปแบบผสมที่ 1 ชาว + ชื่อศาสนา + ชื่อนิกาย

คำประสานที่ประกอบด้วย หน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ประกอบกับหน่วยฐานที่เป็นชื่อศาสนาประสมกับชื่อนิกายในศาสนา ตัวอย่างคำ ชาวพุทธหินยาน ชาวพุทธเซน

รูปแบบผสมที่ 2 ชาว + ชื่อศาสนา/นิกาย + ถิ่นที่อยู่/ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์

คำประสานที่ประกอบด้วย หน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ประกอบกับหน่วยฐานที่เป็นชื่อศาสนาหรือนิกายในศาสนาประสมกับถิ่นที่อยู่หรือชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ ตัวอย่างคำ ชาวมุสลิมโรงฮิงญา ชาวพุทธในพม่า

4.5 กลุ่มคนที่อยู่ในแวดวงเดียวกัน

คำประสาน ชาว- หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ในแวดวงเดียวกัน โดยสามารถแบ่งกลุ่มย่อยตามความหมายของหน่วยฐานได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ชาว + หน่วยฐานที่มีความหมายตรง

คำประสานที่ประกอบด้วย หน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ประกอบกับหน่วยฐานที่มีความหมายตรง ซึ่งเป็นชื่อสถาบันการศึกษา สถานที่ทำงาน แนวดนตรีและศิลปะ แนวความคิดทางการเมือง เพศวิถี และอื่น ๆ ดังนี้

ชาว + ชื่อสถาบันการศึกษา หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ในสังกัดสถาบันการศึกษาเดียวกัน ตัวอย่างคำ ชาวมหาวิทยาลัยมหิดล ชาวจุฬาฯ ชาว มข. ชาววัฒนาวิทยาลัย ชาวอักษร ชาวสถาปัตย์

ชาว + ชื่อสถานที่ทำงาน หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ในสังกัดสถานที่ทำงานเดียวกัน ตัวอย่างคำ ชาวทีมทีโอที ชาวทีวีบูรพา ชาวโรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ในพระอุปถัมภ์

ชาว + ชื่อแนวดนตรีและศิลปะ หมายถึง กลุ่มคนที่นิยมแนวดนตรีและศิลปะเดียวกัน ตัวอย่างคำ ชาวร็อก ชาวฮิปฮอป ชาวอิมเพรสชันนิสม์

ชาว + ชื่อกลุ่มทางการเมือง/แนวคิดทางการเมือง หมายถึง กลุ่มคนที่มีแนวคิดทางการเมืองเดียวกัน ตัวอย่างคำ ชาวขบวนการบ้านทางเลือก ชาวรีพับลิกัน ชาวคอมมิวนิสต์ ชาวมาร์กซิสต์

ชาว + ชื่อเรียกเพศวิถี หมายถึง กลุ่มคนที่มีเพศวิถีเดียวกัน ตัวอย่างคำ ชาวเกย์ และชาวเลสเบี้ยน

ชาว + คำนามที่แสดงจุดร่วมของกลุ่ม หมายถึง กลุ่มคนที่มีจุดร่วมเดียวกัน ตัวอย่างคำ ชาวโรคข้อสมัครเล่น ชาว Generation M ชาวราศีเมษ ชาวเน็ต ชาวสื่อ ชาวมีเดีย ชาวหนังสือ ชาววัด ชาวค่าย

รูปแบบที่ 2 ชาว + หน่วยฐานที่มีความหมายเปรียบ

คำประสานที่ประกอบด้วย หน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ประกอบกับหน่วยฐานที่ผ่านกระบวนการขยายทางความหมายทำให้เกิดความหมายเปรียบ ดังนี้

ชาวรากหญ้า หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ในสังกัดคนที่มีรายได้น้อย เป็นการใช้ความเปรียบกลุ่มคนระดับล่างของสังคมเหมือนกับรากหญ้า

ชาวเลือดสีเขียว หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ในสังกัดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยเลือดเป็นของเหลวที่อยู่ในร่างกาย สีเขียวเป็นสีประจำมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชาวเสื้อแดง (พลังประชาชน) หมายถึง กลุ่มคนที่มีแนวคิดทางการเมืองเดียวกับพรรคพลังประชาชน โดยกลุ่มคนดังกล่าวสวมเสื้อสีแดงเป็นสัญลักษณ์

ชาวสีม่วงและชาวสีรุ้ง หมายถึง กลุ่มคนที่มีเพศวิถีที่หลากหลาย อดีตใช้สีม่วงเป็นสีประจำกลุ่มคนที่มีเพศวิถีที่หลากหลาย ต่อมากลุ่มคนที่มีเพศวิถีแต่ละกลุ่มได้กำหนดสีประจำกลุ่มของตนเองทำให้มีหลากหลายสี ดังนั้นกลุ่มคนที่มีเพศวิถีที่หลากหลายจึงรวมเรียกว่าเป็นชาวสีรุ้ง

ธนัฏฐากุล พรทิพยพานิช (2563) พบการใช้คำเรียกสีเชิงเปรียบเทียบเช่นเดียวกับผลวิจัย คือ ชาวสีม่วง หมายถึง ชายจิตใจเป็นหญิง ส่วนชาวเสื้อแดงเกิดกระบวนการนามนัยแบบคุณสมบัติของประเภทอ้างถึงประเภท กลุ่มคนที่มีแนวคิดทางการเมืองเดียวกับพรรคพลังประชาชนจะสวมเสื้อสีแดงออกมาแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ดังนั้นเสื้อสีแดงเป็นสัญลักษณ์ของคนกลุ่มนี้

มโนทัศน์พาหะ [ชาวเสื้อแดง] ⟶ มโนทัศน์เป้าหมาย [กลุ่มคนที่มีแนวคิดทางการเมืองเดียวกับพรรคพลังประชาชน]

ชาวเลือดสีเขียวเกิดกระบวนการอุปลักษณ์นามนัย ชาวเลือดสีเขียวเกิดกระบวนการอุปลักษณ์

วงความหมายต้นทาง [กลุ่มคนที่มีเลือดสีเขียว] ⟶ วงความหมายปลายทาง [กลุ่มคนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์] ส่วนเลือดสีเขียวเกิดกระบวนการนามนัย เลือดหมายถึง ความรู้สึกเป็นกลุ่มเดียวกัน สีเขียวเป็นสีแทนสัญลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดังนั้นชาวเลือดสีเขียวเกิดกระบวนการอุปลักษณ์นามนัยทำให้เกิดความหมายเปรียบ

4.6 กลุ่มความหมายอื่น

คำประสาน ชาว- ปรากฏในตัวบทวรรณกรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงความหมายกว้างออกด้วย 2 กระบวนการ ได้แก่ 1. การเทียบแบบ (analogy) หมายถึง กลุ่มสิ่งมีชีวิตที่มีรูปลักษณะคล้ายคนที่อยู่ในถิ่นฐานเดียวกัน ได้แก่ ชาวปุพพวิเทหทวีป ชาวฟ้า ชาวสวรรค์ 2. การขยายขอบเขตเชิงอุปลักษณ์ (metaphorical extension) หมายถึง กลุ่มสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่คน แต่มีลักษณะร่วมกันบางอย่าง ได้แก่ ชาวหอยมือเสือ ชาวแก๊งหมาผยอง ชาวสวนสัตว์ ชาวดาวแอนเจล่า กระบวนอุปลักษณ์ที่เกิดขึ้นคือ วงความหมายต้นทาง [กลุ่มสิ่งมีชีวิตเป็นคน] ⟶ วงความหมายปลายทาง [กลุ่มบุคคล ตัวละครที่ไม่ใช่คนแต่สามารถแสดงกิริยาเหมือนคนในตัวบทวรรณกรรม] ชาว- หมายถึง กลุ่มสิ่งมีชีวิตเป็นคนมีลักษณะร่วมกันบางอย่าง เกิดกระบวนการอุปลักษณ์ ชาวหอยมือเสือ ชาวแก๊งหมาผยอง ชาวสวนสัตว์ ชาวดาวแอนเจล่า สามารถแสดงกิริยาแบบเดียวกับคนในตัวบทวรรณกรรม ทำให้ ชาว- เกิดขยายความหมายจากความหมายเดิมใช้หมายถึงกลุ่มคนเท่านั้น ขยายความหมายสามารถปรากฏกับกลุ่มสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่คน

นอกจากผลวิเคราะห์ข้อมูลคำประสานข้างต้นแล้ว ยังพบข้อมูลที่น่าสนใจอีกกลุ่มคือ กลุ่มข้อมูล**คำซ้อนสี่พยางค์**เกิดจากการนำคำประสาน ชาว- 2 คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน หรือตรงข้ามกันมาซ้อนกัน ตัวอย่างคำ ชาวเขาชาวดอย ชาวป่าชาวดง ชาวเทศชาวไทย การสร้างคำซ้อนเป็นการสร้าง**คำซ้อนเพื่อความหมาย** ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ตามการจำแนกของสุนันท์ อัญชลีนุกูล (2556, น. 43-44) ลักษณะที่ 1 คำซ้อนที่มีความหมายเหมือนคำเดิม คือการนำคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันมาซ้อนกันแต่ความหมายคงเดิม ตัวอย่างคำ ชาวเขาชาวดอย ชาวป่าชาวดง ชาวฟ้าชาวสวรรค์ ชาวบ้านชาวช่อง ชาวป่าชาวห้วย ชาวรั้วชาววัง ลักษณะที่ 2 คำซ้อนที่มีความหมายใหม่ คือ การนำคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันหรือตรงข้ามกันมาซ้อนกันแล้วเกิดความหมายใหม่ ความหมายใหม่ที่เกิดขึ้นเป็นความหมายที่กว้างขึ้น

ตัวอย่างคำ ชาวเทศชาวไทย ชาวเวียงชาวดอย ชาวบ้านชาวเมือง ชาวไร่ชาวนา ชาวแม่ชาวเจ้า

5. อภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

5.1 การเปลี่ยนแปลงทางความหมาย

การเปลี่ยนแปลงทางความหมายคำประสาน ชาว- พบข้อมูลที่น่าสนใจคือ “ชาวเรา” ตามวิทยานิพนธ์ของจุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2530) ระบุว่าเกิดการสูญศัพท์ แต่ข้อมูลในงานวิจัยนี้ยังพบการใช้ ชาวเรา แต่ความหมายอาจไม่เหมือนกับสมัยสุโขทัย หรือเกิดการสร้างคำใหม่เพียงแต่พ้องกับคำเดิม ตัวอย่างที่น่าสนใจอีกหนึ่งตัวอย่างคือ คำว่า “ชาวใต้” ชาวใต้ในเอกสารโบราณภาษาไทยถิ่นเหนือ หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใต้อาณาจักรล้านนา มีความหมายแตกต่างกับชาวใต้ในเอกสารภาษาไทยสมัยอยุธยาและชาวใต้ในเอกสารภาษาไทยปัจจุบัน ชาวใต้ในภาษาไทยปัจจุบัน หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดภาคใต้ภายในเขตแดนประเทศไทย ปรากฏการณ์ทางภาษานี้ เรื่องการจำแนกและเรียกชื่อกลุ่มคนด้วยคำเดียวกันในแต่ละช่วงเวลาเกิดขึ้นกับคำว่า ชาวกรุง ชาวพระนคร ชาวเมืองหลวง ชาวเมือง และชาวชนบทหรือไม่ ควรศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำประสาน ชาว- สัมพันธ์กับการแบ่งแยกความเป็นเมืองและความเป็นชนบทในแต่ละช่วงเวลาหรือไม่ ประเด็นนี้ควรศึกษาต่อไป

5.2 การซ้อนทับของความหมาย

การซ้อนทับของความหมายระหว่างคำประสาน ชาว- หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ในแวดวงเดียวกันซ้อนทับกับกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในถิ่นที่อยู่เดียวกัน ตัวอย่างคำ “ชาวมหาวิทยาลัยมหิดล” หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ในแวดวงมหาวิทยาลัยมหิดลเหมือนกัน ได้แก่ คณาจารย์ นักศึกษา เจ้าหน้าที่ รวมไปถึงศิษย์เก่า เจ้าหน้าที่หรือ

คณาจารย์ที่เกษียณอายุ ซ้อนทับกับความหมายกลุ่มคนที่อยู่ในถิ่นที่อยู่เดียวกัน ณ ปัจจุบัน คณาจารย์ นักศึกษา เจ้าหน้าที่ ไม่รวมไปถึงศิษย์เก่า เจ้าหน้าที่ หรือคณาจารย์ที่เกษียณอายุ เช่นเดียวกับ ชาว + ชื่อประเทศ/เมือง หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในประเทศหรือเมืองนั้นซ้อนทับกับกลุ่มคนที่อยู่ในแวดวงเกี่ยวข้องกับประเทศหรือเมืองนั้น แต่ไม่จำเป็นต้องอาศัยอยู่ในประเทศหรือเมืองนั้น เช่น ชาวจีน ชาวอิตาลี ชาวปารีส เป็นต้น การซ้อนทับทางความหมายที่เกิดขึ้นส่งผลต่อการสื่อความหมายระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารที่ไม่ตรงกันทำให้เกิดความเข้าใจผิด ตัวอย่างเช่น “ชาวมหิดลพรึ่บ!ร่วมคัดค้านนิรโทษ” ชาวมหิดลในข้อความนี้ตามความหมายของผู้ส่งสารอาจไม่ตรงกับผู้รับสารที่ตีความก่อให้เกิดความเข้าใจผิด

5.3 การสร้างคำใหม่

พื้นที่กรุงเทพฯ เป็นพื้นที่ที่ปรากฏในเอกสารโบราณเรื่อยมาจนมาถึงปัจจุบัน การเรียกกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กรุงเทพฯ จึงต้องสร้างคำใหม่เพื่อเรียกคนกลุ่มใหม่ที่อาศัยในพื้นที่นี้เปลี่ยนไปตามช่วงเวลา ได้แก่ ชาวบางกอก ชาวรัตนโกสินทร์ ชาวพระนคร ชาวกรุงเทพฯ ชาว กทม. ผู้วิจัยสังเกตข้อมูลเพิ่มเติมจากข้อมูลวิจัยและตั้งข้อสังเกตกระบวนการการสร้างคำใหม่เรียกกลุ่มคนกลุ่มใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคม คือ กระบวนการการสร้างคำประสาน ชาว- ประสมกับคำที่ใช้เรียกเทคโนโลยีสมัยใหม่เกิดขึ้นมากมาย เช่น ชาวทวิต ชาวติ๊กต็อก ชาวโซเชียล ชาวไอโฟน ชาวแอนดรอยด์ แต่กระบวนการสร้างคำใหม่นี้น่าจะไม่เกิดขึ้นกับหน่วยคำเติมหน้า (prefix) นัก- และผู้- เท่าใดนักเมื่อเทียบกับ ชาว- ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตว่าผลิตภาวะ (productivity) ของหน่วยคำไม่อิสระ ชาว- นัก- และผู้- ไม่เท่ากันซึ่งควรศึกษาต่อไป

5.4 หน่วยคำไม่อิสระ ชาว- ประกอบหน้าหน่วยคำอิสระชนิดคำนาม

กาญจนา นาคสกุล และ วิรุฬห์รัตน์ ไฉนงุ้น (2547, น. 47) และสุนันท์ อัญชลีนุกูล (2556, น. 58) กล่าวว่าคำประสาน ชาว- เกิดจากการประกอบหน่วยคำไม่อิสระ ชาว- กับหน่วยฐานที่เป็นคำนาม แต่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าคำประสาน ชาว- สามารถ

ประกอบหน่วยคำไม่อิสระ ชาว- กับหน่วยฐานที่เป็นกริยาวลีได้ คำประสาน ชาว- ที่มีหน่วยฐานที่เป็นกริยาวลี หมายถึง กลุ่มคนที่กระทำกิริยานั้นแบบเดียวกัน เช่น ชาวเคร่งศาสนา ชาวบ้ากลอน ชาวเพาะปลูก หรือคำประสาน ชาว- สามารถประกอบหน่วยคำไม่อิสระ ชาว- กับหน่วยฐานที่เป็นคำวิเศษณ์ได้ คำประสาน ชาว- ที่มีหน่วยฐานเป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง กลุ่มคนที่มีลักษณะแบบเดียวกัน เช่น หนุ่มสาวชาวเพอร์เฟ็กต์ ชาวสวีดิช ชาวอิตาเลียน หนุ่มสาวชาวสังคม ชาวมัน ดังนั้นกริยาวลีและคำวิเศษณ์สามารถเป็นหน่วยฐานของคำประสาน ชาว- ได้

5.5 ชาว- เป็นหน่วยคำไม่อิสระ

ผลการศึกษาพบข้อมูลตัวอย่างในคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติที่น่าสนใจ คือ “อีกอย่างหนึ่งชาวไหหลำมีสามัคคีธรรมในหมู่ที่ร่วม**ชาว**เดียวกันอย่างหนาแน่นแฟ้น ก็เป็นธรรมดาอยู่เองย่อมไปจ่ายตลาดของคน**ชาว**เดียวกัน” (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์, ภาควิชาภาษาศาสตร์, 2558) ข้อความดังกล่าวพบว่า คำว่า ชาว- สามารถปรากฏโดยลำพังและสามารถแทนที่ด้วยคำว่า กลุ่ม ซึ่งเป็นคำนามที่สามารถปรากฏโดยลำพังได้ ในขณะเดียวกันในตำแหน่งนี้ไม่สามารถแทนที่ด้วย นัก- ผู้- ซึ่งเป็นหน่วยคำไม่อิสระได้ ดังนั้นจึงควรรวบรวมข้อมูลและศึกษาว่า ชาว- สามารถเป็นหน่วยคำอิสระได้หรือไม่ หรืออาจเป็นเพียงการเล่นทางภาษาในงานวรรณกรรม ถ้าผลวิเคราะห์หน่วยคำ ชาว- สามารถเป็นหน่วยคำอิสระได้ ผลการศึกษาคำว่า ชาวประชา ยังคงเป็นคำประสานหรือคำซ้อน เนื่องจากหน่วยคำอิสระ ชาว- หมายถึง กลุ่มคน ซ้อนกับคำมูลคือ ประชา หมายถึง หมู่คน กลายเป็นคำซ้อนไม่ใช่คำประสาน เช่นเดียวกับชาวคณะ ชาวแก๊ง

6. บทสรุป

การศึกษาความหมายของคำประสาน ชาว- ในภาษาไทยปัจจุบันที่รวบรวมข้อมูลจาก 4 แหล่งข้อมูล ได้แก่ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554

พจนานุกรมฉบับมติชน พ.ศ. 2547 คลังคำ และคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ (Thai National Corpus) พบว่าคำประสาน ชาว- สามารถแบ่งตามความหมายออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มคนที่มีเชื้อชาติเดียวกัน 2. กลุ่มคนที่อยู่ในถิ่นฐานเดียวกัน 3. กลุ่มคนที่ประกอบอาชีพอย่างเดียวกัน 4. กลุ่มคนที่นับถือศาสนาร่วมกัน 5. กลุ่มคนที่อยู่ในแวดวงเดียวกัน 6. กลุ่มความหมายอื่น นอกจากนี้คำประสาน ชาว- เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย การซ้อนทับของความหมาย และการสร้างคำใหม่ขึ้นอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา นาคสกุล และ วิรุฬห์รัตน์ ไฉนงุ้น. (2547). คำประสม-คำประสาน. ใน สถาบันภาษาไทย, *บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 2: คำ การสร้างคำและการยืมคำ* (น. 32-56). กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. (2530). *การสร้างคำในภาษาไทยในสมัยสุโขทัย* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. คลังปัญญาของมหาวิทยาลัยศิลปากร.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์, ภาควิชาภาษาศาสตร์ (2558). คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ ฯ 2 (Thai National Corpus II). https://www.arts.chula.ac.th/ling/tnc/

ธนัฏฐากุล พรทิพยพานิช. (2563). *คำเรียกสีที่ใช้เปรียบเทียบเชิงประวัติในภาษาไทยตามแนวทางภาษาศาสตร์ปริชาน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. คลังสถาบันมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นววรรณ พันธุเมธา. (2559). *คลังคำ* (พิมพ์ครั้งที่ 7). อมรินทร์ พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

เบ็ญจมาศ บางอ้น. (2529). *การสร้างคำในภาษาไทยสมัยอยุธยา* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. คลังปัญญาของมหาวิทยาลัยศิลปากร.

พจนานุกรมฉบับมติชน 2547. (2547). สำนักพิมพ์มติชน.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.

ลินดา วิชาดากุล. (2528). *การสร้างคำาในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. คลังปัญญาของมหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2560). *พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป) ฉบับราชบัณฑิตยสภา*. ผู้แต่ง.

สุนันท์ อัญชลีนุกูล. (2556). *ระบบคำภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์.

อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2546). *หลักภาษาไทย (อักขรวิธี วจีวิภาค วากยสัมพันธ์ ฉันทลักษณ์)* (พิมพ์ครั้งที่ 12). โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.